

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrto leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrto leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrto leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrto leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrto leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenski poslanec Vilhelm Pfeifer,

katerega smo v državnem zboru uže večkrat slišali kadar je šlo za koristi kmetijskega prebivalstva, oglašil se je bil tudi 19. febr. pri posvetovanju nove postave o določbah, kedaj se sme pritožiti oni, kateremu finančna gospodstva kakov direktni ali indirektni davek ali sploh pristojbino naloži.

Gotovo je to ena stvar, ki jako globoko sega v praktično življenje. Postava, kakor jo je vlada predložila in odsek potem popravil, pravi, da se more pritožiti zoper določbo ali odmerjenje kakega davka ali kake danji sploh v tridesetih dneh pri istej gospodski, katera je odmerila in se sme tudi uzroke odmerjenja zahtevati; kjer pa je odmerjena kaka globa v kaznovanju nerednosti, je obrok osem dnij.

Pri posvetovanju te postave se je oglašil tudi slovenski poslanec g. V. Pfeifer in govoril sledeče:

„Načrt postave o določbi obrokov (bruštov) za pritožbe proti odlokom finančnih (davkarskih) uradov mi je le toliko po volji, da izpolnjuje pomanjkljivosti dosedanjega zakona, nikakor se pa ne skladam s tem, da bi se za pritožbe o pristojbinskih (takse) stvarih dosednji 3 letni obrok (brušt) kar na jedenkrat skrajšal na 30 dnij; mej tem pogrešam tudi postave, katera bi določila, kedaj da preneha pravica davkarskih uradov izterjati zastarele ali pozabljene pristojbine. V §. 1. je določeno da se imajo vložiti pritožbe v 30 dneh in da se sme ta obrok v ozira vrednih okoliščinah podaljšati, — pa samo jedenkrat.

Kakor sem uže omenil, namerava današnja postava obrok — ki je po dosedanjih postavah znašal za pritožbe v pristojbinskih stvarih 3 leta — skrajšati na 30 dnij. Po mojem mnenju je 30 dnevni obrok za jednake

pritožbe vsikakor prekratek, ker v plačilnih nalogih dotični razlogi niso vselej dovolj jasni — čemur se pa nij čuditi, ker je cela naša pristojbina postava jako pomanjkljiva in celó še strokovnjakom mnogo težav in preglavice prizadeva.

Po tem takem — ko bi se 3 letni obrok (brušt) na mah skrajšal na 30 dnij — gotovo bi se več kot $\frac{1}{10}$ pritožb prekasno vložilo in od uradov odbilo, kar bi davkoplačevalce hudo zadelo.

Jaz tedaj mislim, da bi se tu nameravan 30 dnevni obrok za nekaj podaljšal in tudi določila postava, da po preteku več časa davkarje (frankarski uradi) ne bi imele pravice, zastarele pristojbine (takse) izterjevati.

Davkoplačevalec, kateremu je davkarja po pomoti preveč davščin ali štempljev naložila in vzela, zna to kar je preveč plačal nazaj zahtevati v 3 letih; po preteku tega časa ne more več zahtevati povrnitve preveč vplačanih davščin, davkarja pač nij vezana na noben obrok, ona sme izterjati davščino vsak čas, če bi bila sicer uže tudi zastarela.

Ta določba se mi ne dozdeva pravična, pa tudi nij ugodna realnemu kreditu, ker vsled §. 72 pristojbinske postave ima davkarja vsikdar pri zemljiščih iskati takse, če tudi niso intabulirane.

Če se tedaj kmetije po očitnej ali prstovolnej dražbi prodajo, se večkrat primeri, da mora kupec ali 2. ali 3. lastnik in naslednik te kmetije razen kupa včasih čez več let še takse plačati, katere davkarja poprej nij v poštev jemala in od katerih kupec nij mogel imeti vednosti, ker niso bile intabulirane.

Marsikatero grenko bi tu iz svoje lastne skušnje navel, omenim pa le jednega slučaja, katerega imam ravno pri roki.

Vsled zapisnika krške sodnije od 26. av-

gusta 1858, št., je bila po očitnej dražbi prodana neka kmetija, katera je prišla kmalu potem v druge roke; kar dobi novi lastnik te kmetije od davkarskega urada dne 19. marca 1872, tedaj skoro čez 14 let, reci štirinajst let, nalog, plačati neko pristojbino, o katerej se vé, da dotični posestnik nij imel nobene vednosti, ker nij bila intabulirana.

Ako se ponavljajo taki dogodjaji — in to se pri naši nič menj kot jasnej pristojbinskej postavi kaj lahko primeri — je vrednost naših kmetij in posestev negotova.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. februarja.

V državnem zboru je bila sprejeta, kakor smo uže zadnjič povedali, postava o klostrih, kakor jo je gospodstva zbornica poostila. Ministri so glasovali zoper. Liberalni nemški Schönerer se je za to iz Stremajerja norca delal, pa tudi povedal, da ustavski pri tacihi fabrikacijah postav gledajo čez mejo v Prusijo. „N. Fr. Pr.“ žalostno vsklikuje: „Čakajmo, če bode parlamentarno ministerstvo Auersperg moralnega poguma imelo, odsvetovati potrjenje te postave, katero je ono samo predložilo.“ — Da, moralni pogum pa nemški ustavoverci!

Na Dunaj je prišel prusko-katoliški „mučenik“ škof Ledohovski. A tu nij bil posebno sprejet. Dunajski škof nij bil niti na kolodvor prišel, da-si je bil L. prej naznanjen.

Vnanje države.

Rumunska zbornica je za letos dovolila novačenje 15.000 novih vojakov in dala s 64 glasovi proti 25 ministerstvu zaupnico.

Na Francoskem so v nedeljo republikanci jako lepo in sijajno zmagali. Voljenih je 198 republikancev Gambettovcev, 75 konservativnih republikancev, 17 radikalnih poslancev, 108 volitev pride v ožjo volitev, dalje je voljenih 20 poslancev, ki se drže za zdaj republikanske ustave, 23 konservativcev, 25 legitimistov, 62 bonapartovcev in 4 volitev niso še znane.

Listek.

Vinodol.

V Bribiru, 2. febr.

-a- Za najlepši predel, za perivoj hrvatskega Primorja, ima se zemljišče, ležeče mej Cirkvenico, Novem, Bribirom in Grižani. Celi ta prostor obseza po priliki dve štirjaške milje z blizu 20.000 stanovniki, samimi korenitimi Hrvati. Tukaj ne najdeš nobenega Italijana, nobenega Nemca, da niti jednega pravoslavnega.

Sedaj ob zimskem času (v Vinodolu je sicer uže spomlad nastopila) je teško opisati naravne lepote in posebnosti kacega kraja, zlasti za mene, ki Vinodola nijsem videl niti v pomladanskem cvetu, niti v polétnej bujnosti, niti v jesenskem plodu.

Ob zimskem času kaže narava povsod,

tudi v najrazkošnejših perivojih svoje zamrlo lice. In zato se valjda tudi moj pričujoči opis ne bode mogel zamrle barve osloboditi.

Vinodol je skozi bregovit, ali prav za prav gorat, in v pojedinih glavicah celó plinski, dosegi višočino do 1000 metrov. Gorovje je očividno vulkanskega postanka (izgoreli tuff), zato so potresi v Vinodolu jako česti. Vrhovi gora, pa dole do blizu sredine, je sam goli kamen, sicer je pa tudi po nižavah zemlja jako s kamenjem pomešana. Dolina, protezajoča se od Novega preko Bribira do Grižan in še dalje bila je brž ko ne jedenkrat morski zaliv. Dokaz tega so mnogobrojne morske školke, nahajajoče se v zemlji. Po dolini teče potok hudournik. Ali ima Vinodol svoje ime od vina, ki se tukaj prideluje, ali verjetnejše od zavinenosti doline, to naj filologi razsodé. Povečja vinodoljska mesta so na morji Cirkvenica, Selci in Novi, ki so tudi

morska pristanišča, ter imajo tudi nekaj malega kupčije. V notranjem Vinodolu so Bribir (pravilnejše Pripir), Tribalj, Grižane in Drivenik.

Velik del Vinodola je bil nekdanj last Frankopanov. Bribir je bil njihov lovski grad. Razvaline so še dobro ohranjene. O velikosti grada se more po tem soditi, da denes celi Bribir na grajskem dvorišči stoji. V podzemeljskih ječah se hrani še mučilno orodje iz srednjega veka; razne klešče, razne sponje in verige, bodala itd., ki kažejo, kako so stari časi „dobri“, in Frankopani človekoljubni bili! Na Trsatu blizu Reke, tudi nekdanjej Frankopanske lastnini, se kaže v živo skalo vsekana ječa, ki nij imela niti vrat, niti oken. Strop je bil čvrsto obočen, in v njem tolika luknja, da se je mogel človek skozi njo po vrvi v doblino spustiti. Ali se mu je potem skozi luknjo jesti dajalo, ali so

Španjski karlisti so grdo ravnali z mestom Estello, kjer so se tako dolgo držali. Predno so to mesto zapustili, so ga oropali in oplenili.

Drug telegram pravi, da je Alfonso večeraj vzel tudi Tolozo. Karlisti so pobiti in so pogum izgubili. Več njihovih načelnikov je ubeglo na Francosko. Karlistični vstanek je toliko kakor zatrt.

Velika važnost se pripisuje temu, da je **angleška** kraljica prevzela naslov „vladavica Indije“. S tem — je dejal Disraeli — daje Anglija onim diplomatom, kateri so rekli, da je nam Indija breme, zdravo lekcijo in mi pokažemo, da hočemo svojo državo celo ohraniti in da smatramo Indijo kot jedno najvažnejših posestev angleške krone.

Dopisi.

Iz breškega okraja 20. febr. [Izv. dop.] (Zaupnica dr. Vošnjaku.) „Vaše blagorodje! Prečestni naš državni poslanec! Vaš iskreni in neprestrašeni govor v zboru državnih poslancev dne 7. decembra 1875 dirnol nas je gorkim sočutjem v vseh obravnavnih točkah ter nas prepričal, da naše zaupanje popolnem zaslužite, če tudi Vas nismo uže pri prvi volitvi — udavši se trenutnem pregovarjanji Vam itak znanih besednih kolovodjev — vsi volili za državnega poslanca našega obširnega savinjskega in posavskega volilnega okraja. — Upamo in zanesemo se, da bode tudi v prihodnje pri vsakej Vam danej priliki povzdigovali svoj prepričalni glas, obnašali se pogumno kakor vsikdar v blagor zatiranih in revnih slovenskih kmetov ter nas same tako budili in oživljali. — Mej tem se prepričujemo od dne do dne bolj, da je našim narodnim poslancem največ žrtvoljubosti in značajnosti treba, ako hočejo nam ali vsaj našim potomcem — ne gledé niti na družvene razmere niti na gmotne škode — pot gladiti, da vsaj jedenkrat proderemo do resnične nam tolikrat obetane narodne enakopravnosti. — Namen teh Vam v hvalo pisanih vrstic pa tudi je: dati Vašim prihodnjim krepkim govorom večji moralčni pogum ter Vas zagotoviti, da stojimo vsi z Vami v mnogoletnej borbi za narodne in pravične terjatve slovenskega kmeta!

Občina Zakot pri Brežicah, 20. febr. 1876.

Miha Predanič, župan; Janez Krejačič, Anton Drugovič, svetovalec; Matija Bratanič, Jožef Narat, odbornika; Janez Novoselc, Anton Peterkovič, bivša župana; Janez Šetinec, št. 8, Janez Šetinec št. 5., Jozef Šetinec, France

Zorko, Anton Žabkar, Jozef Lašič, France Cetin, Janez Šerbec, odborniki in posestniki.“

To zaupnico je namreč odposlal 29. febr. občinski zastop Zakot tik breškega mesta svojemu hrabremu poslancu v državnem zboru g. dr. Jos. Vošnjaku in čujem, da se bodo tudi druge sosedne občine pridružile tej zahvalnici kar kaže, da če tudi smo tihi, vendar se gibljemo in pripravljamo uže zdaj za prihodnjo volitev deželnega poslanca, katera se bode avgusta ali septembra meseca letos vršila, da nas ne najde tako razdražene in razcepljene kakor zadnjič. Pri vsem tem pa vendar še zelo pogrešamo vsaj nekaj marljivosti pri učiteljih obeh stanov! Bog daj, da se tudi tam kaj na bolje obrne!

Iz savinjske doline 19. febr. [Izv. dop.] Dokler bomo imeli v raznih krajih take starikaste učitelje, kateri le malo nemški pisati in brati znajo, družega pa ne, dokler bomo take starikaste trmaste učitelje imeli, kateri le na nemško stran cikajo, in se slovensko deco jedva zamorejo slovensko govoriti itd., ne bomo nikdar prišli do cilja. Ložje se ve da bi se pa vendar svojemu cilju in koncu bližali, ko bi vse osobne in druge sebične namere pustivši jedino le na korist gledali, ki jo prav osnovane in ustanovljene šole vsem brez razločka donašajo. — Ali tu baš stojimo žalibože pred zaprekami, ki nam branijo, pravo pot nastopiti in se zaželjenemu koncu bližati. Krive so pa tu presoje bodi si na strani vlade ali pa posledki, izpeljani po napačnih razumkih in narobe razumljenih potrebah tega ali družega naroda, ne da bi se jedino le gledalo na isti znameniti pregovor: „Učenost je moč“, kateri je uže pri tolikanj narodih svojo veljavo potrdil in obdržal. — Dobro osnovane narodne šole so prva podloga vsega učenja, to je conditio sine qua non. Izreja je njih prva pogodba. — Da se pa more to po volji in izdatno gojiti, mora vse gojenje in učenje narodno, to je tako biti, ki je primerno in priležno potrebam učeče se mladine. — In vendar imamo učitelje, kateri so uže osiveli in so siti pri polnej skledi, katero jim narod slovenski ponuja, in ne vedó še tega, niso še tako pametni, akoprem uže stari — da bi vedeli ceniti narodnost.

In nemčurček ostane nemčurček, akoprem je o nasprotnem prepričan. — Naj vendar ti „afterpedagogi“ to jedenkrat premislijo in zapuste nevarne teorije, ki so ob veljavo prišle.

je pa luknja brž ko ne zazidala in ujetnik smrti izglajenja prepustil, to bodo samo toliko slavljene Frankopani povedati mogli, kadar bodo jedenkrat od smrti vstali na zadnjo sodbo. Ali more človeška hudoba še kaj strašnejšega izmisliti, kakor je ta ječa! Jaz bi se osodil reči, da Frankopani in Zrinjki niso vredni tistega kulta, ki ga hrvatski šovinizem ž njimi uganja. Plemenitaš je bil plemenitaš. Z zgodovino slepariti to je grešno in smešno. Zrinjki in Frankopani so bili ravno toliko hrvatski patrijoti, kolikoršni so bili n. pr. Celjski grofovi slovenski narodnjaki. Zrinjki in Frankopani so pali — ne v borbi za svoj narod, niti inace za pošteno reč, nego na šafotu. V narodu so še denes v slabem spominu. Umetno narejeni kultus se ne dá niti iz historičnega, niti iz moraličnega gledišča opravdati.

V Vinodolu je vsak pedenj zemlje obdelan. Na nerodovitni krš nanaša pridni Vино-

dolec tako dolgo zemlje, včasi celo iz dalekega, da si nazadnje malo gredico ustvari. Oranic ali njiv skoro da v celem Vinodolu nij, kajti tukaj se zemlja ne orje, nego vsa se s krampom, z motiko, z lopato in z žuljevim človeškim dlanom obdeluje. Plug in brana sta v Vinodolu skoro čisto nepoznana. Sicer so pa tudi parcelice navadno take male in bradami preprežane, da ne bi bilo mogoče, se obračati s plugom. Kakor povečjih oranic nij v Vinodolu, ravno tako tudi povečjih senokoš ne. Naravni nasledek tega je, da tudi konj in goved nij mnogo v Vinodolu, pač pa nekaj več mul, ovac pa precej.

Glavni pridelki Vinodola so: vino, olje in smokve. Od Novega do Grižan, v daljini poldruga milje, je samo jeden nepretrgani vinograd. Kultura je italijanska. Za sebe stoječih trsov nikjer ne vidiš, kakor je to na Slovenskem in Hrvatskem navada, nego trsje je vse po nizkih, samo pol metra visokih

Iz Bleda 21. febr. [Izv. dop.] Bled z okolico, bohinjska Bela potem Bohinj najlepši kraji Gorenjske so sedaj na kantu; začudil se bode kdo pri teh besedah, ali razložiti hočem to prav v kratkem: Vaši bralci vedo, da se gori omenjeni kraji z bledsko graščino uže bog zna koliko let tožujejo za Illovo, Ribšco in Mižakljo. Znano je koliko jo naš ljud zaradi tega uže pretrpel, pravde velikanske so uže bile za kmete ugodne in neugodne, marsikateri odvetnik pridobil si je uže nekaj forintov, kmetje so sedeli zaradi tega uže po več let v zaporih in mnogo gozdarjev dobilo je smrtni udarec pri takih prilikah. To vse so bile žalostne skušnje, a najžalostnejše pride.

Pred nekoliko časom zapovedal je naš okrajni glavar Wurzbach kmeta rubiti za davno zaostale globe, katere so bile kmetom nalagane vse v gozdnih zadevah proti bledski graščini. Le malo posestnikov je tako srečnih, da so prosti. Na ljubav graščine in necega Seitnerja pritiska z rubljenjem tako ostro, da je n. pr. v Bohinji necega kajžarja, kateremu so graščinski gozdarji kozé vzeli in kateri se je potem za svoje imetje pravdal, rubil za 700 gld. Ubozemu bode menda prodano vse premoženje, katero pak ne znaša nikacih 700 gld.

V Bohinji napravili so duhovni uže za ubozega „ofre“, a kaj mu vse to pomaga sami ubogi reveži ne bodo mogli mu toliko podariti, da bi ga rešili. V Gorjah rubil je necega mesarja, kateri nij mogel plačati 7 gl., biriči vzeli so mu kravo. Takih slučajev navel bi vam nebrojno število. Bohinjska Bela mala vas rubljena je samo za 3000 gld., in tako vsaka druga vas, posebno odlikuje se bledska okolica in Bohinj, tako da svota, katero okrajni paša Wurzbach terja od ubozega kraja, znaša od 70.000 do 100.000 gl. Kam pridemo!

Sedaj pak nekaj o rednosti radovljiške davkarije. Tudi davkarija neče zaostati ter posnema Wurzbacha v vseh slučajih. Zaostale davke terja na vsó moč, tako da kmetu ne ostaje nič družega nego daj, daj, in daj! Pripeti se pa tudi čestokrat, da pridejo celo take rubiti, ki so uže plačali. Rubljenemu se to čudno zdi in ko s knjižico v davkarijo pride in pokaže, da je plačal, odpró se dotičnemu verfassungstreuemu uradniku oči, začnejo mej soboj švabirati in končno morajo ubozega kmeta vendar le izpustiti.

brajdicah razpeljano. Mej pojednimi brajdicami so kake tri metre široke gredice, po katerih se kakšno žito poseje, ali krompir in povrtje posadi. In tako se vrstijo brajdice in gredice skozi celo dolino od jednega kraja do družega. Vsak gospodar obdaje svoje posestvo s kameneno ograjo. Lesenih plotov ali živice nijsem nikjer videl. Trstje se je letos uže 25. januarja rezati in vezati začelo. Gnoj se nosi na zemljišča v koših in žakljih. Navadno ga nosé samo ženske, katerim je sploh celo obdelavanje zemlje prepuščeno, kajti moški gredó po leti po zaslužku od doma.

Vinodolsko vino — ima ga črnega in žoltega — je razen bakarske „vodice“, najboljše celega hrvatskega Primorja, tudi boljše nego dalmatinsko. — Glavno sadje je smokva. Navadno raste po vinogradih kakor na Slovenskem breskva. Vinodolske smokve so izvrstne, nenavadno sladke in zato v kupčiji na dobrem glasu. Poleg smokve se pridelava

Domače stvari.

— (Ljubljanski nemškutarji) imajo danes zvečer v svojem kazinskem konstitucionalnem društvu zbor, v katerem bodo ukrepali o ljubljanskih občinskih volitvah in o družem svojem ustavoverstvu.

— (Iz Sodražice) 20. februarja se nam piše: Strašna nesreča se je 16. t. m. zgodila pri nas. Šel je mlinar zjutraj ob pol 11. trebit ali sekati led od mlinskega kolesa, da bi tako svoje delo napredoval, kar mu prodere voda izpod leda, od silnega tavanja snega še močnejša, in kolo se obrne, ter njega prime za ramo in ga tako doli potlači, da mu precej glavo prime in mu jo pod kolesa spravi v korito. Elementarna moč mu vso glavo zdrobi, da je bil pri tej priči mrtev! Veliko škode bode naredila povodenj od silnega tavanja snega.

Razne vesti.

* (Franjo Krežma) je 7. t. m. koncertoval v Rimu. Da naši čitatelji zvedo, kako nepristranski kritiki sodijo o mlademu jugoslovanskem umetniku, in kako ga je sprejelo inozemsko občinstvo, podajemo jim le-tu popolno poročilo rimskega dnevnika „L' Araldo“ o koncertu Krežme. Omenjeni časnik piše: „Francesco Krežma je ime, katero gré danes od ust do ust! Čuli smo ga sinoči prvokrat v dvorani Dante — skupaj z njegovo sestro gospodičino Ano. Uže večkrat je bil naš list spregovoril o glasu, ki je odmeval po Italiji o trinajstletnem vijolinistu; v Rimu našel je tla ugodno pripravljena po simpatiji občinstva in po izdatnej podpori monsignorja Strossmayerja, ki je kakor on rojen v Orijentu na Hrvatskeji. Ko sem sinoči v koncertnej dvorani opazoval priljubljeno plemenito lice Diakovskega biskupa, ki se je vselej smehljalo od radosti kadar je jednoglasna gromovita pohvala donela Krežmi: dozdevalo se mi je, da je nova Hrvatska zastopana po svojem najslavnejšem sinu in po slavnem mladeniču, ki je nada njenega umeteljniškega razvoja. V Zagrebu, v Beču, v Gradcu, v Trstu, v Gorici, v Benetkah, v Padovi, v Florenci je vse brez izimka mladega umetelnika preglašalo čudom: jaz ne morem drugače nego da podpisem to sodbo nepogojnim občudovanjem. V njem pozdravljam oživljenega Paganinija in to naj se ne smatra pretiranim slavljenjem mladeniča trinajstih let. — Nij treba praviti mojim čitateljem, da je bilo v sali Dante včeraj zbrano vse, kar naš umeteljniški in diletantovski svet izbornega in odličnega premore. Izmed mnogih le nekoliko imen: Monsignor Strossmayer in njegov tajnik graf Drojovski; grof Tiberet, attaché brasilskega posla, mnogi mandul. Pojedini kmetje jih na vagane pridelujejo. Breskve so kot pest debele. Precej veliko je tudi črešenj. Jabolka in hruške pa prav nič. Ljudje so mi rekli, da je vročina za nje prehuda. Oskorušev je prilično mnogo, orehi so pa samo šporadični. Slive ne najdeš v Vinodolu, pa makar da bi jo za „arčenje“ potreboval. Množina murba kaže, da mora Vinodol tudi precej svile pridelati. O granatih ne bi mogel reči, ali rastejo v Vinodolu ali ne. — Na morskem bregu proteže se od Cirkvenice do Novega (jaz se oziram tukaj samo na vinodolski teritorij) na daljini več kot dveh milj nepretrgana šumica oljkinih nasadov. Na mestih se nasadi tako nizko k morji spuščajo, da jim malo da ne morská voda koreninice napaja. Tudi pojedine hiše stoje skoro čisto na robu morja. Morje mora tukaj valjda zmirom mirno biti, kajti sicer bi morski valovi celo čez streho padali.

Obrtnije nijsem v Vinodolu nobene opazil

kateremu diplomatične skrbi ne branijo biti odličnim pijanistom; monsignor Vorsak, rektor ilirskega kolegija; gospodje vijolinisti Ramacciotti, Pinelli in Manchesi: vitez Sgambati; maestro Coletti i. dr., potem pa množica lepih in elegantnih, večji del tujih gospá. Mej vsemi odlikovala se je spredaj v prvej vrsti znana ostra fisijognomija obbeja Liszta, ki je zmirom prvi bil kadar se je ploskalo in po končanem koncertu umetelniku z monsignorjem Strossmayerom čestital v izrazih, ki iz ust take avtoritete veljajo več nego vsaka diploma za izredne zasluge. Gledé izpeljave posameznih točkov programa, omenim le, da je umetelnik v Vieuxtempsovem, vseskozi finem velikem koncertu pokazal moč in milino združeni vrhi vsega še sè čudovito precizijo in v resnici divno lehkoto brez vsacega truda. V Ernestovej fantaziji o „Otellu“ imel je priliko previditi nas, kako dobro da zna izražati sentimentalni duh italijanske muzike; do vrhunca pa je vskipelo navdušenje izbranega poslušalstva po Wienandskega težavnem „Adagio“ in Polacca. Predno končam, še par besed o gospodičini Krežmi, katera spremlja mladega svojega brata na umeteljniškem njegovem potovanju po Italiji. Pri njej ne vem kaj bi bolj občudoval — ali milo nežnost ali darove, katere je razodevala kot pijanistica. Svirala je nekoliko komadov, mej njimi Chopinov „Impromptu“ in „Valse“, katere je proizvela z nenavadno sigurnostjo in spretnostjo. Postava mladega Krežme spominja me Raffellove podobe: kakor verno zrcalo izraža njegov umeteljniški talent. Oči so mu črne, lasje isto tako črni padajo mu v dolzih kodrih na ramena, lice je Adamovo blede, rast vitka in šibka. Navadno nosi hrvatsko narodno obleko iz črnega aksamita in visoke škornjice. — Drevi bode mladi umetelnik godel v hiši knjezinje Sagu-Wittgenstein, kmalu bode naznanjal drug svoj koncert v dvorani palače Caffarelli blagovoljno mu prepuščenih od barona Keudela — s kratka: le nekaj dnij še in Krežma bode oboževani ljubljene naših glasbenih in aristokratskih krogov. „Tako „L' Araldo“. Velecenjeni čitatelj naj blagovoli s tem primerjati neizrečeno globoko premišljeno sodbo sloveče nemčurske kritike ljubljanske, naj blagovoli spomniti se — navdušenja razsvitljene nemčurske inteligencije za — Hrvata Krežmo! — Končno naj še pristavimo, da so Franjo Krežmo častnim družabnikom izvolila sledeča društva: „la Società“, „Filarmonico-Dramatico“ v Trstu, „la Società Orchestrale Orfeo“ v Florenciji in Rimska „Società Musicale“.

* (Nemškutarji uže v Zagrebu!) Nemci v Zagrebu izdajajo nekov list pod naslovom „Agramer Wochenblatt“, ureduje ga nekov trgovec Julius Hübn. Ta nadopolni listič bil je 20. t. m. konfisciran zaradi svojih protihrvatskih tendenc. Nedavno se je drznil pisati, naj se odvzame hrvatskeji operi subvencija, ter naj se uvede nemška šola v Za-

razen ribarstva. Vinodol ima uže celo južni klima. Na morskem bregu in po dolinah še nij nikoli, kar ljudje pomnijo človeška noga sneg gazila. Velika nadloga za Vinodol, kakor sploh za celo hrvatsko Primorje, sta burja in „širóko“; burja ledena, da človeka noter do srca zazebe, „širóko“ pa vroč, kakor da bi iz razbeljene peči pihal. Burja je včasih tako huda, da celo človeka vzdigne in ob tla trešči. Primerov, da so si ljudje na ta način roke in noge zlomili in drugače poškodovali, takih primerov je dosta. Da tudi sicer na kulturah in zgradah mnogo škode naredi, to se razumeje. — Druga nadloga, kakor sem gorej rekel, je širóko. Človek, zlasti tujec, ki je še nij navajen, postane ves pohabljen, roki mu leno po straneh opadete, čuti se bolnega, vendar pa ne ve kaj mu je. Fizične in moralne moči so mu potrte. Za vse ostane indiferenten, in nič ne mara, ako bi celo umrl.

(Konec prih.)

grebu, naj se ne odstopi prostor za zidanje galerije, in osobito mu dopada, udariti na hrvatsko vseučilišče z najgršimi psovki. — Nemec je povsod jednak, kamor pride. Hrvatje pa ne izpoznavajo prav, kako nevaren je tevtonsk element tudi za njihovo narodnost. To izpoznavši, morali bi svojo avantgardo, nas Slovence, bolj podpirati vsaj moralčno.

sem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezní, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, žumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, ožonost, diabet, trganje, slušanje, bledično in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, praga profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle-smart, Markize de Bréhan a mnogih drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prvih in čut-ničnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje šudje. Čul sem od Vaše čudapolne Revalescière prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečine in okusne Revalescière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega tres nja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripom ček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner.

slušatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnic, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zlažšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalescière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalescière zasluži največje hvale, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popojnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tišanju v prsih.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanju in hujšanju.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na eni, ko pri zdravih.

V plehastih puškah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 fant 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 fantov 20 gold., 24 fantov 36 gold.

Revalescière-Biscuiten v puškah in tabletah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povsjetjih. V Ljubljani Ed. Mohr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spjeltu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravalle pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (330)

Tujci.

21. februarja:

Evropa: Meuschel iz Norimberga. — Weise iz Dunaja.

Pri Sionu: Schindler iz Dunaja. — Luzicki iz Gradca. — dr. Razpet iz Postojne. — Paposek iz Dunaja. — Tavčar iz Vač.

Pri Matici: Rapaport iz Dunaja. — Rothel iz Kočevja. — Jung iz Dunaja. — Obreza iz Cirknice. — Baum iz Dunaja. — Götz iz Novegore. — Hampel iz Dunaja. — Kilar iz Rakitne. — Waldsman iz Dunaja. — Schönbaum od Sv. Križa.

Pri Zamorci: Weise iz Gradca. — Friedenthal iz Dunaja.

Tržne cene

v Ljubljani 23. februarja t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 60 kr.; — rež 5 gld. 80 kr.; — ječmen 4 gld. 40 kr.; — oves 3 gld. 40 kr.; — ajda 5 gld. 40 kr.; — pros 4 gld. 40 kr.; — kornuza 4 gld. 85 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 80 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 96 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh trišen — gld. 66 kr.; — špeh poveljen — gld. 80 kr.; jajca po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; govednine kilogram 46 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjsko meso 46 kr.; — sena 100 kilogramov 3 gld. 30 kr.; — slame 2 gold. 80 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 9 gold. — kr.; — mehka 6 gld. — kr.

Dunajska borza 23. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovih	68 gld	05 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	70
1860 drž. posojilo	111	90
Akcije narodne banke	890	—
Kreditne akcije	176	50
London	114	60
Napol.	9	18
C. k. cekini	5	38
Srebro	104	—

Vabilo.

V dveh tednih izide prvi zvezek slovenskih **narodnih pesni**. Obsegal bo 33 domačink čveteroglasno za možki zbor postavljenih (v partituri). Naročnina mu je 1 gold. Nadejam se, da se stvar Slovincem sama priporoča, da mi je nij treba še posebej zagovarjati.

Svoje prijatelje po domovini, posebno pevce prosim, naj se kolikor toliko pobrigajo, da se zanese knjižica mej narod, ki od dne do dne bolj pozablja svoje najlepše pesni in jih nadomestuje s tujim plevelom.

V Gradci, 16. februarja 1876.

Josip Kocijančič,
Univerzitet.

Lekarna Piccoli.

„Ingegnere“
v Ljubljani.

Aparati za samo-brizganje,
pasovi za počene, uterane in
maternične brizgije.

Anaterinova ustna voda in zobni prašek.

Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zobobol in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bo gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Esprit de Cologne triple surfins de Paris, 1 flacon 20 kr.

Esprit dto. dto. de Reseda flacon 80 kr.

Esprit dto. dto. de Ylang-Ylang flacon 80 kr.

Elikzir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Franz-ove esence za življenje. Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij. Velika poraba je najboljša spravevala. Vsaka gospodinja bo tako zdravilo pri hiši imela. Cena steklenice z navodom, kako se rabi 10 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsimi umivalnimi vodami, lepoticem in lepoticnim sredstvom, katera so čisto škodljiva. 1 steklenica 1 gold. (132—197)

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetju naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.

Slovenske lepoznavske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. Erazem Tattenbah. Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja 50 kr.

2. Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.
3. Kantorčica. Roman s pogorskega zakotja. Češki spisala Karolina Sečla; poslovenil Franjo Tomšič, velja 50 kr.
4. Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.
5. Kazen. Novela, francoski spisal H. Riviere, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

- I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešeren, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenska, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstovo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? Novelica, sp. J. Ogrinec. Velja 25 kr.
 - IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi. Sp. Paulus. — Plase. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesni. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
- Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodnej tiskarni“ in jih dobi po poštnem povzetju. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold.

Služba občinskega tajnika
pri mestni občini Kranjski se razpisuje z letno plačo 600 gold. Prosilci, ki so slovenskega in nemškega jezika zmožni, naj svoje prošnje, prevrjene s potrebnimi dokazi sposobnosti in dosedanjega službovanja najdalje do 12. marca t. l. pri mestnemu odboru v Kranji vložijo.

Služba občinskega pisarja
združena s službo organista v Litiskem trgu. Kdor bi prosil za to službo, mora izurjen biti v občinskih zadevah, zvraven pisarje boje mu naloga, ob nedeljah in praznicah orglati pri božji službi v Litiskem podružnici. — Plača je 250 gold. na leto, poleg tega mu je bira prost. Prosilci naj se osobno ali pismeno oglašijo pri županu Litiskem do 15. marca t. l.

Litija, 21. srečana 1876.
A. Kobler.

Sledeča priznanja donasajo najboljša dokazila izvrstnega učinka Wilhelmovga schneebergskega zeljiščnega allopa.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen!

Izpričevalo.

S katerim potrjujem, da sem užival z dobrim vspehom, od gospoda Franja Wilhelma iznajdeni schneebergski zeljiščni allop za hripavost in hudi (krčni) kašelj; in to s takim vspehom, da se nijsem le samo v nekaterih dnevih ozdravil, temuč tudi prej tako mnogokrat se ponavljajočo bolezen popolnem odstranil.

Neunkirchen, 7. februarja 1856.

Filip Högel,

c. k. pošni administrator.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen!

Vaše blagorodje!

Prihitim, da Vam izrečem javno zahvalo zaradi izvrstnega učinka naznanjenega schneebergskega zeljiščnega allopa za prsne in pljučne bolezni.

Jaz sem primoran v ostrih dolžnostih mnogo z otroci in družami osobami občeavati, in glasno govorjenje večletno škoduje mojemu zdravju, ter prouzročuje izsušenje prs poleg pa tudi kašljanje, v zvezi s hripavostjo, osobito takrat, ko morem dalje časa peti.

Užival sem užo različne pripomočke, a brezvspešno. Odkar pak schneebergski zeljiščni allop uživam, čim se zdravejši in drznem se vsacemu, katerega mučijo jednake bolečine, najtoplejše priporočati schneebergski zeljiščni allop.

Osobito je velike vrednosti ta allop za pevce in govornike, ker pri večkratnej hripavosti in suhem glasu (zaradi mnezega govorjenja in popevanja) učini prsa takoj lažje in glas čistejši, tedaj v zgornjej bolezni vsled lastnega prepričanja pričakovani učinek popolnem dovrši.

S posebnim spoštovanjem

Josip Höller,

nadučitelj in pevovodja.

(41—1)

Neunkirchen, 24. marca 1856.

Oni p. n. kupci, kateri želé dobivati izvrstni pravi schneebergski zeljiščni allop, katerega jaz od leta 1856 sem izdeljujem naj blagovolijo izrečno zahtevati

Wilhelmov schneebergski zeljiščni allop.

Samo takrat je moj izdelek, ako je na vsakej steklenici ta pečat.

Ponarejevalci tega varstvenega znamenja kaznujejo se po postavnem zakonu.

Nakazanje o rabi doda se vsakej steklenici.

Zapečatena originalna steklenica velja 1 gold. 25 kr., ter je vedno v svežnem stanji in se dobiva le pri izdelovaltelju

Franjo Wilhelm,

lekar v Neunkirchen na Spodnje-avstrijskem.

Zavijanje zaračuna se sé 20 kr.

Pravi Wilhelmov schneebergski zeljiščni allop dobiva se tudi samo pri mojih gospodih odkupcih v Ljubljani pri Petru Lassniku, v Novem mestu pri Dom. Rizzoliju, lekarju.

Zaradi prevzemanja zalog naj blagovolijo trževca željni prijatelji obrniti se pismeno do mene.

Neunkirchen poleg Dunaja (Spodnje-avstrijsko).

Franjo Wilhelm,
lekar.